

SVENDBORG KOMMUNE

BUDGETPROCEDURE BUDGET 2023

Indholdsfortegnelse

1. Resumé	3
2. Indledning.....	3
3. Økonomisk politik.....	3
3.1 Det økonomiske udgangspunkt	4
4. Sikring af kernevelværdien	5
4.1 Mangel på arbejdskraft	5
4.2 Demografi	6
4.3 Yderligere opmærksomhedspunkter	6
5. Anlægsbudget	7
5.1 Basisanlægsbudget	7
5.2. Nye anlægsprojekter og finansiering	7
5.3 Anlægsprocedure.....	8
6. Udfordringer og usikkerheder.....	8
6.1 Nye kendte udfordringer	8
6.2 Usikkerheder.....	9
7. Økonomisk råderum	11
8. Rammestyring	12
9. Overordnet budgetproces	13
10. Borgerinddragelse m.m.	14
10.1 Borgermøde	14
10.2 Høring	14
10.3 Høring af MED-Hovedudvalget.....	14

1. Resumé

De vigtigste elementer i budgetproceduren for budget 2023 er følgende:

1. Sikring af kernevelfærden på kommunens centrale serviceområder.
2. Sikre råderum til udfordringer og nye nødvendige tiltag. Økonomiudvalget drøfter på mødet den 22. marts 2022 behov for og omfang af økonomisk råderum, udmøntning af rammestyring for finansiering og udvidelsesønsker samt proces og værktøjer for tilvejebringelse.
3. Anlægsprioritering som udgangspunkt indenfor nuværende ramme
4. Udskrivningsgrundlaget skønnes højere bl.a. pga. tilflytning.

2. Indledning

Svendborg Kommune oplever i disse år en markant tilflytning, som har skabt en øget byggeaktivitet og efterspørgsel efter nye boliger. Denne positive udvikling forventes at fortsætte de kommende år, hvor der er udsigt til at private investorer og boligselskaber vil bygge mange nye boliger i det sydfynske. Det er godt for beskæftigelsen.

De nye boliger forventes at være med til at tiltrække flere nye borgere, hvoraf mange er ressourcestærke borgere, som bl.a. kommer fra hovedstadsområdet.

Set i lyset af den nuværende højkonjunktur dansk økonomi befinder sig i, er der ikke udsigt til, at staten vil hæve den nuværende serviceramme mere end det demografiske udgiftspres tilsiger. Det forventes heller ikke, at der kommer et løft i anlægsrammen, idet der i øjeblikket er fuld gang i bygge- og anlægssektoren. Det betyder, at finansiering til udfordringer og nye tiltag som udgangspunkt skal findes ved omprioritering inden for de nuværende rammer for kommunens service- og anlægsudgifter.

Kernevelfærden er de kommende år udfordret på flere områder – ikke kun i Svendborg men også for mange andre kommuner. De største udfordringer kan henføres til mangel på arbejdskraft, et øget demografisk udgiftspres og pres på det specialiserede børn- og voksenområde. Sikring af kernevelfærden i 2023 og årene fremover er derfor et centralt omdrejningspunkt for kommunens budgetlægning.

Budget 2023 tager afsæt i et budget, der jf. budgetforlig for 2022 er i økonomisk balance, men hvor der ikke er ekstra råderum til nye tiltag bortset fra den årlige risikopulje på 20,5 mio.kr. Kommunens likviditet er blandt den laveste af landets kommuner, og der er ingen likviditetsreserver at trække på i forhold til den økonomiske målsætning.

Det skal bemærkes, at der kan blive behov for at anvende risikopuljen i forbindelse med en længe ventet tilpasning af Den Kommunale Medfinansiering af sundhedsvæsenet.

3. Økonomisk politik

Kommunalbestyrelsen har via den økonomiske politik fastlagt de overordnede rammer for kommunens økonomi. I kommunens økonomiske politik er fastlagt følgende målsætninger, som har til formål at sikre en grundlæggende sund økonomi i balance og med et flerårigt sigte.

1. Driftsoverskuddet skal som minimum udgøre 170 mio. kr.
2. Den gennemsnitlige kassebeholdning skal som minimum udgøre 125 mio. kr.
3. Nedbringelse af kommunes gæld

Målsætningerne afspejler dels, at driftsoverskuddet skal kunne finansiere afdrag på kommunens gæld og kommunens investeringer ud over det niveau, der lånefinansieres, dels at likviditeten skal være tilstrækkelig til at imødegå udsving.

Den økonomiske politik understøttes af følgende principper - både i budgetlægnings- og opfølgingsfasen:

- **Overholdelse af servicerammen** - Undgå eventuelle sanktioner
- **Bevillingsoverholdelse** - ingen tillægsbevillinger finansieret af kassen
- **Styringsparameter** - Økonomiudvalget styrer efter vedtaget budget - sikre overholdelse af servicerammen. Fagudvalg styrer efter korrigeret budget - sikre overholdelse af bevillinger.
- **Rammestyring** - udvalgene skal som udgangspunkt selv finansiere nye tiltag, uforudsete udgifter m.m. via omstilling/omprioritering inden for udvalgenes egne budgetrammer.
- **Budgetansvar** - fagudvalgene har ansvaret for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt udvalget, ikke overskrides
- **Tidlig reaktion** - ved udsigt til budgetoverskridelse iværksættes decentralt tiltag til imødegåelse heraf, eller forslag til finansiering til politisk beslutning
- **Realistiske anlægsbudgetter** - undgå store anlægsoverførsler mellem årene og øget præcision i skøn over forventet regnskab

3.1 Det økonomiske udgangspunkt

Budgetproceduren er tilrettelagt ud fra et budget 2022-25 i økonomisk balance med et stort driftsoverskud, en betydelig nedbringelse af kommunens gæld og ingen likviditetsreserver i forhold til den økonomiske politik.

I nedenstående tabel er vist økonomiske nøgletal jf. det vedtagne budget 2022.

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025
Driftsoverskud	192,4	221,6	239,4	254,1
Anlæg	156,0	227,7	157,4	136,9
Gennemsnit kassebeholdning	199,5	137,3	105,9	126,0
Nedbringelse af kommunens gæld	72,2	81,4	79,7	94,6

Der knytter sig dog en usikkerhed til Coronakrisens afledte effekt på den danske økonomi. Bolig- og Indenrigsministeriet har meddelt, at evt. yderligere statslig kompensation drøftes i forbindelse aftalen om kommunernes økonomi for 2023.

Det skal bemærkes, at der i Finansloven for 2022 bl.a. er afsat yderligere midler til mulighed for sen skolestart, sænkning af klasseloft i 0. - 2. klasse, gratis tandpleje for

18-21-årige, bedre hjælp og støtte til mennesker med handicap og værdig ældrepleje. Svendborgs andel af de ekstra midler er pt. ikke endeligt afklaret.

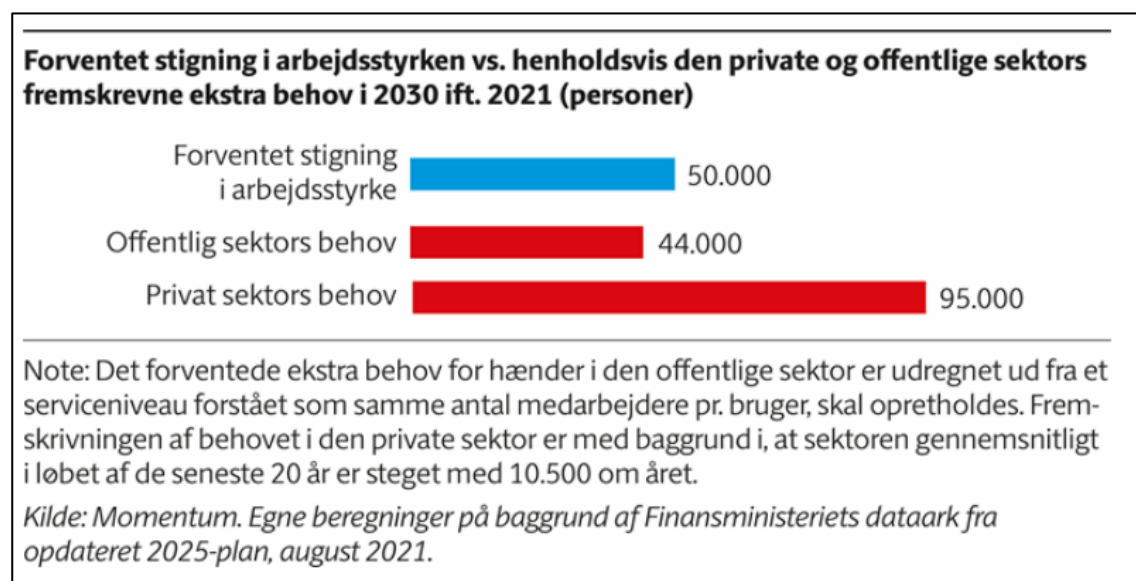
4. Sikring af kernevelfærden

Sikring af kernevelfærden på dagtilbud-, skole-, ældre- og det specialiserede børn- og voksenområdet har stor opmærksomhed - ikke kun fra kommunalbestyrelsen, men også fra borgerne og politikerne på Christiansborg.

Kernevelfærden er de kommende år udfordret på flere områder. De største udfordringer kan henføres til mangel på arbejdskraft, et øget demografisk udgifts- og investeringspres, som kommunen erfaringsmæssigt ikke får 100 pct. kompenseret i de årlige kommuneaftaler, samt øget pres på det specialiserede børn- og voksenområde.

4.1 Mangel på arbejdskraft

En nylig analyse fra KL viser, at der vil mangle omkring 90.000 personer på det danske arbejdsmarked i 2030, hvis den private beskæftigelsesvækst og det offentlige serviceniveau skal opretholdes.

Allerede i dag må virksomheder, kommuner og hospitaler på flere områder kigge forgæves efter ansøgere til ledige stillinger. En udfordring som kun vil blive større i de kommende år.

Selvom der kan skaffes råderum til at fastholde den kommunale service i takt med den demografiske udvikling, vil manglen på flere hænder true kernevelfærden de kommende år. Kommunerne kan se ind i en fremtid, hvor de både skal konkurrere med private virksomhederne og indbyrdes med hinanden om den manglende arbejdskraft.

Derfor er det bl.a. vigtigt at sikre at Svendborg Kommune er en attraktiv arbejdsplads med et godt image, at anvendelse af velfærdsteknologier og digitalisering øges, samt at der arbejdes målrettet med afbureaukratisering og reduktion af omfanget af lokalt initierede dokumentationskrav, regelsæt mv.

4.2 Demografi

Kommunen udarbejder hvert forår en ny befolkningsprognose. Med afsæt i denne prognose beregnes de afledte økonomiske konsekvenser på henholdsvis dagtilbud-, skole-, ældre- og det specialiserede børn- og voksenområde, som efterfølgende fremsendes til de politiske budgetforhandlinger.

I de årlige aftaler mellem regeringen og KL fastlægges omfanget af den compensation, som kommunerne får til at dække det demografiske udgiftspres. Erfaringsmæssigt får Svendborg Kommune ikke 100 pct. compensation for sine udgifter hertil, hvorfor det har været nødvendigt at finde finansiering på andre områder, for at fastholde uændret serviceniveau som følge af flere brugere.

Som tidligere nævnt oplever Svendborg Kommune i disse år en markant tilflytning. Mange af de nye tilflyttere kommer med børn og sammen med et stigende antal fødsler er kommunens pasningsgaranti under pres. For at kunne opfylde pasningsgarantien har Kommunalbestyrelsen den 25.1.2022 besluttet, at der etableres yderligere 34 vuggestuepladser, og at finansiering af de årlige afledte driftsudgifter på 5,9 mio. kr. indgår i budgetforhandlingerne for 2023.

Dertil kommer finansiering til anlægsinvesteringen på 20,6 mio.kr., som der ikke umiddelbart er frie anlægsmidler til. Behov for anlægsinvesteringer på baggrund af demografien vil de kommende år kræve prioritering i budgettet, hvor der ikke umiddelbart kan forventes ekstra midler hertil i kommuneaftalen.

Svendborg Kommune, har i lighed med mange af landets kommuner, de senere år oplevet en stor vækst i udgifterne på det specialiserede børn- og voksenområde. Svendborg Kommune har iværksat en lang række tiltag til imødegåelse heraf. Regnskabet for 2021 viser, at der i 2022 og frem kan forventes en yderligere vækst på området. Evt. statslig compensation for kommunernes udgifter indgår i de kommende forhandlinger om kommuneaftalen for budget 2023, men set i et historisk lys er det meget usikkert, om Svendborg Kommune får dækket sine udgifter 100 pct.

I budgetforliget for budget 2022 er det aftalt, at der skal igangsættes en evaluering af kommunens demografimodeller.

4.3 Yderligere opmærksomhedspunkter

Med udgangspunkt i, at der i den kommende kommuneaftale ikke tilføres yderligere midler udover, hvad det demografiske udgiftspres tilsiger, vil yderligere midler til sikring af kernelværdien ske i konkurrence med andre områder, der står højt på den politiske dagsorden.

Et af disse områder er klima og bæredygtighed. Klimadagsordenen er højt prioriteret i de danske kommuner, og næsten alle danske kommuner er nu med i DK2020, som har til formål af fremme den grønne omstilling og reducere CO2 udledningen. Reduktionen skal udgøre 70 pct. i 2030 og 100 pct. i 2050 (klimaneutralitet).

Selvom der i det nuværende budget er afsat beløb til investeringer i klima og bæredygtighed, vil der fremadrettet vil være behov for yderligere investeringer, herunder også til klimarobusthed til højvandsikring mv.

Supplerende til klima og bæredygtighed kan nævnes evt. kommende budgetbehov vedrørende udviklingsstrategien med fokus på kommunens styrkepositioner, ønsker fra lokalsamfund, samt faciliteringsprocessen omkring kultur og idræt.

5. Anlægsbudget

5.1 Basisanlægsbudget

Nedenstående figur viser kommunens anlægsbudget 2022 – 2026 inkl. forventede anlægsoverførsler fra regnskab 2021 jf. koncernrapport pr. 30.9.2021.

Figur 5. Kommunens anlægsbudget 2022-2026. 1.000 kr.

	Vedtaget budget 2022	Forventede overførsler til 2022 (pr. 30.9.21)	Forventet korrigeret budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
1.000 kr.							
Udgift	168.641	103.543	272.184	233.876	163.430	136.941	105.095
Indtægt	-12.667	-25.396	-38.063	-9.268	-10.320	-5.620	-5.620
Netto	155.974	78.147	234.121	224.608	153.110	131.321	99.475

Bemærk: De forventede overførsler til 2022 er ikke endelige! Opgjort ekskl. anlægsgudgifter til nye dagtilbudspladser jf. kommunalbestyrelsens møde 25.1.2022.

Som det fremgår, udgør bruttoanlægsbudgettet 272,2 mio. kr. i 2022 inkl. forventede overførsler fra regnskab 2021 jf. skønnet i koncernrapporten pr. 30.9.2021 I 2023 udgør bruttoanlægsbudgettet 233,9 mio. kr. Samlet set er der for 2022 og 2023 afsat et bruttoanlægsbudget på godt 500 mio. kr.

I overslagsårene 2025-26 er der stort set kun afsat midler til basisopgaver, herunder vedligeholdelse/renovering af kommunens bygninger, samt investeringer i byfornyelse, energiforbedringer og havnerelaterede opgaver, hvor der automatisk låneadgang.

5.2. Nye anlægsprojekter og finansiering

Sidste års økonomiaftale mellem regeringen og KL fastlagde et anlægsloft på 19,9 mia. kr. i 2022, hvilket var 1,7 mia. kr. lavere end i 2021. Anlægsloftet for 2023 fastlægges i forbindelse med økonomiaftalen mellem regeringen og KL, men det må forventes, at anlægsrammen for 2023 fastholdes uændret for at undgå en yderligere ophedning af bygge- og anlægssektoren. For hele perioden er der ikke afsat ekstra midler til evt. nye anlægsprojekter.

Samlet set vil der være behov for at anlægsbudgettet inkl. overførsler fra 2021 periodiseres med henblik på at opnå et realistisk, realiserbart anlægsbudget, som giver mulighed for at prioritere nye anlægsbehov.

5.3 Anlægsprocedure

Anlægsprocessen er i foråret primært fokuseret på justeringer af det nuværende budget med det formål fortsat at danne et aktuelt og realistisk anlægsbudget, som kan danne udgangspunkt for de efterfølgende politiske drøftelser.

Foreninger, borgere og andre interessenter har siden 2019 haft mulighed for at ansøge om støtte til beskrevne anlægsprojekter, som er målrettet idræts- og bevægelsesområdet i Svendborg Kommune. Kultur- og Fritidsudvalget har på mødet den 10.1.2022 godkendt, at processen fortsætter i sin nuværende form for 2022. Det skal understreges, at der ikke er afsat særskilt økonomi til lånegaranti til nye projekter og kræver derfor, at der afsættes midler i budgetforliget.

I det igangværende arbejde med kommunens nye udviklingsstrategi 2023-25 lægges der op til, at Kommunalbestyrelsen sætter en udviklingsretning, der gør nuværende styrkepositioner tydeligere og i højere grad udnytter deres potentialer for at understøtte og fremme den positive udvikling, kommunen oplever i disse år.

Senest på junimøderne fremsender fagudvalgene forslag til udvidelser til/omprioritering af anlægsbudgettet.

I lighed med sidste år afholdes der et anlægsseminar i april samt at der på kommunalbestyrelsens budgetseminar den 28. juni 2022 vil være en præsentation af kommunens anlægsbudget 2022-26 samt status på nye anlægstemaer.

Anlægsseminar forud for kommunalbestyrelsens møde den 26. april 2022:

- Præsentation af anlægsbudget 2022-26
  - o Anlægsbudget 2022 inkl. overførsler fra 2021 jf. koncernrapport pr. 31.3.2022
  - o Teknisk anlægsbudget 2023-26 herunder forslag til realistisk anlægsbudget.
  - o Nye anlægstemaer, herunder status temaer målrettet idræts- og bevægelsesområdet under Kultur- og Fritidsudvalget
- Finansieringsmuligheder:
  - o Omprioritering inden for nuværende ramme
  - o Lånemuligheder.
- Politisk drøftelse og prioritering

Kommunalbestyrelsesseminar 28. juni 2022:

- Forventet regnskab 2022 jf. koncernrapport pr. 31. marts 2022
- Kommuneaftalen for budget 2023.
- Præsentation af anlægsbudget for 2022 – 2026 herunder status nye anlægstemaer gennemgås.
- Fagudvalgenes fremsendte driftstemaer.

6. Udfordringer og usikkerheder

6.1 Nye kendte udfordringer

Efter budgetvedtagelsen er der i nedenstående tabel vist nye udfordringer, som er med til at lægge yderligere pres på kommunens økonomi.

Kendte udfordringer til budget 2023					
Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	2026
Drift 54 vuggestuepladser	3,3	5,7	5,7	5,7	5,7
Afledt bygningsmæssige udg.	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
Salg Nature Energy	6,8	0,6	0,6	0,6	0,6
Lukning Sv.b. Kraftvarme		0,8	0,8	0,8	0,8
Udlisering rengøring	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Stigende el-priser	1,2 ?	?	?	?	?
prisstigning microsoft licenser	0,5	0,8	0,8	0,8	0,8
Stigende gaspriser	3,0 ?	?	?	?	?
Arbejdsskader		5,0	5,0	5,0	5,0
I alt	16,0	14,3	14,3	14,3	14,3

Udgiften til 54 vuggestuepladser skal ses i sammenhæng med forventet demografiskud i kommuneaftalen for 2023. El- og gasprisernes udvikling er usikker, hvorfor den forventede udgift i 2023 og frem er vanskelig at forudsige. Fakta er, at priserne pt. er betydelig højere end de seneste år. Derfor må der være en forventning om en vis "normalisering", men det er højst usikkert. Med hensyn til arbejdsskader blev der for 2022 afsat ekstra budget på 5 mio.kr. ud fra en vurdering af, at niveauet var af mere midlertidig karakter, men 2021 indikerer at niveauet forsætter.

På anlægssiden er der afsat 20,6 mio.kr. til etablering af 34 vuggestuepladser, som ligger udover det vedtagne anlægsbudget for 2022-2025.

6.2 Usikkerheder

Udover ovennævnte udfordringer er der efterfølgende oplyst en række usikkerheder, som kan påvirke kommunens økonomi både i en positiv og negativ retning.

Risikopulje:

I basisbudgettet indgår under Økonomiudvalget en risikopulje på årligt 20,5 mio. kr. Puljen blev oprindeligt budgetlagt i 2019 i forbindelse med fastfrysning af kommunernes bidrag til medfinansiering regionernes udgifter til somatisk og psykiatrisk hospitalsbehandling samt til behandling hos praktiserende læger, speciallæger, tandlæger mv.

En efterfølgende reform af sundhedsområdet er blevet udskudt af flere omgange. Primo 2022 har regeringen meddelt, at de vil præsentere sit udspil til en sundhedsreform og invitere til politiske forhandlinger i første kvartal af 2022. Der er således fortsat stor usikkerhed om omfanget af kommunernes medfinansiering af sundhedsvæsenet, hvorfor det anbefales, at den afsatte pulje først udmøntes, når de økonomiske konsekvenser af en ny sundhedsreform kendes.

Corona:

Coronakrisens afledte effekt på den danske økonomi herunder den kommunale økonomi på kort og lang sigt kendes ikke. Indenrigs- og Boligministeriet har meddelt, at evt. yderligere statslig kompensation drøftes i forbindelse aftalen om kommunernes økonomi for 2023.

Økonomiaftalen for 2023:

I lighed med tidligere år må det forventes at kommunerne bliver kompenseret for det demografiske udgiftspres, som følge af flere børn og ældre, samt stigende udgifter på det specialiserede børn- og voksenområde. Som tidligere nævnt er det usikkert om Svendborg Kommune får dækket sine udgifter 100 pct.

Særtilskud, lånetilsagn meddeles kun for et år ad gangen, og der er i forlængelse heraf ikke budgetteret med indtægter, som forudsætter tilsagn fra ministeriet om særtilskud og lån.

Udskrivningsgrundlag

I kommuner, som Svendborg, hvor der kommer flere indbyggere vil opleve stigende skattegrundlag og et stigende bloktilskud. Pga. udligningssystemet vil der dog ske en modsatrettet bevægelse i den mellemkommunale udligning. Da Svendborg er en kommune med et lavt skattegrundlag pr. indbygger i forhold til landsgennemsnittet, vil en stigning i skatteindtægterne populært sagt betyde en nedgang i udligningen svarende til 95 % af de ekstra skatteindtægter.

Stigende befolkningsudvikling og dermed stigende udskrivningsgrundlag skal vurderes i forhold til udviklingen på landsplan. Stiger skattegrundlaget i Svendborg mere end på landsplan medfører det faldende indtægter fra udligningen. Om dette er tilfældet i 2023, afhænger bl.a. af, hvem det er, der er flyttet til Svendborg. Er det borgere med en indkomst, der er højere end det nuværende gennemsnit i kommunen, kan det godt påvirke forskellen til landsgennemsnittet.

På længere sigt er det dog en fordel for en kommune, at indbyggertallet stiger, idet det betyder stigende indtægter (mere i bloktilskud og der udlignes max. 95 % af stigningen i skatteindtægterne).

De økonomiske konsekvenser kan først opgøres primo august måned, når kommuneaftalens økonomiske konsekvenser (herunder ændringer i skattegrundlaget pr. indbygger) er beregnet for Svendborg Kommune.

Udligningsmodellen:

Udligningsreformen rettede op på de fleste af de systemfejl, som Svendborg Kommune – sammen med mange andre kommuner – havde påpeget igennem de sidste mange år.

Der er efterfølgende blevet påpeget en række skævheder i udligningsmodellen, og der er som følge heraf usikkerhed om, hvad det betyder for den enkelte kommunes økonomi, når der sker ændring i de bagvedliggende kriterier i udligningsmodellen.

Faseopdelt budgetproces:

KL har sammen med landets kommuner haft en faseopdelt budgetproces, hvor formålet har været overholdelse af service- og anlægsrammen for kommunerne under ét, og derved undgå statslige sanktioner.

Den nye udligningsmodel indeholder en overfinansiering på årligt 6–7 mia. kr., men på grund af de fastlagte rammer for kommunernes service- og anlægsudgifter, har kommunerne samlet set ikke mulighed for at bruge den ekstra finansiering til gavn for borgerne og virksomhederne.

Det har sat den nuværende faseopdelt budgetproces under pres. De kommuner – specielt yderkommuner – som fik ekstra penge i udligningsreformen, har stort behov for at få øget deres serviceniveau. Modsat har de velhavende kommuner, som tabte på udligningsreformen, fået ministerens ord for, at de ikke skal skære i servicen, men kan tage pengene af kassen eller sætte skatten op.

Det har skabt en indbyrdes kamp kommunerne imellem om at få del i den begrænsede service- og anlægsramme. Dette blev særlig tydeliggjort ved budgetlægningen for budget 2022, hvor KL op til de afsluttende budgetforhandlinger i kommunerne, bad landets kommuner om at spare 0,4 pct., og dermed undgå statslig sanktion.

Set i lyset af den nuværende højkonjunktur dansk økonomi befinder sig i, er der ikke udsigt til, at staten vil hæve den nuværende servicerramme mere end det demografiske udgiftspres tilsiger. Det betyder for Svendborg Kommune og en lang række andre kommuner, at nye tiltag skal finansieres inden for de nuværende rammer for kommunens serviceudgifter.

Tilsvarende må det formodes, at der ikke kommer et løft i anlægsrammen, selv om kommunerne har et stort behov for investeringer i nye dag- og ældreinstitutioner, klima- og miljø m.m.

7. Økonomisk råderum

Udgangspunktet for budget 2023-26 er et budget i økonomisk balance, men set i lyset af kommende, nødvendige investeringer, kendte udfordringer og usikkerheder vil der være behov for at tilvejebringe ekstra råderum til brug for de politiske forhandlinger.

I budgetproceduren er der lagt op til, at Økonomiudvalget på mødet den 22. marts drøfter omfang af råderum, proces, tidsplan m.m. for tilvejebringelse af råderum til finansiering af nye temaer, indsatser, kendte udfordringer samt demografi. Indholdet for mødet vil være følgende:

- Regnskab 2021 inkl. overførsler til 2022.
- Svendborg Kommunens effektiviseringsstrategi.
I kommunens effektiviseringsstrategi fremgår indsatsområder og værktøjer, som der kan tages udgangspunkt i ved realisering af råderum.
- Budget 2023-26:
  - Tekniske ændringer til budget 2023-26, samt kendte udfordringer.
  - Behov for og omfang af råderum.
  - Hvornår skal finansiering af råderummet konkretiseres?
  - Værktøjer, metoder m.m. til realisering af råderum.
  - Økonomiudvalgets tilkendegivelser fra mødet den 18. januar.
  - Udmøntning af rammestyring i forhold til fremsendelse af udvidelsesønsker, udfordringer og finansiering.

Et eksempel for udmøntningen af rammestyringen kunne være at hvert udvalg kan fremsende udvidelsesforslag/udfordringer for 2% af deres servicerramme samtidig med at udvalgene fremsender reduktionsforslag for 1% af servicerrammen. Dermed vil der være et prioriteringskatalog til budgetforhandlingerne.

Effektivisering

Siden 2010 har kommunens afdelinger og institutioner været underlagt et årligt effektiviseringskrav på 0,25 pct., som fra 2014 er øget til 0,35 pct., hvortil kommer udgiftsreduktion via strukturændringer, effektiviseringspuljer mv.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2022 er effektiviseringskravet fastholdt uændret i perioden 2022-2025 undtagen på dagtilbud- og ældreområdet. Videreførelse af effektiviseringskravet i 2026 indgår i de politiske drøftelser frem til budgetvedtagelsen.

Budgetanalyser:

I budgetforliget for budget 2022 er Direktionen anmodet om at igangsætte en evaluering af kommunens demografimodeller, der beregner de økonomiske konsekvenser af ændringer i befolkningstallet. Økonomiudvalget vil få et kommissorium

herfor på mødet 8.2.2022 med foreslået rapportering på april-mødet. Fagudvalgene får forelagt evalueringen på maj mødet til høring, der herefter tilgår Økonomiudvalget.

Nøgletal:

I lighed med tidligere år vil der i budgetmaterielt være et afsnit om ECO nøgletal, hvor budget 2022/regnskab 2021 tallene vil indgå.

I forbindelse med Kommunal Økonomisk Forum har KL udsendt publikation med KØF-nøgletal. I budgetproceduren er der lagt op til, at Økonomiudvalget på mødet den 22. marts får en orientering om KØF-nøgletal.

Fagudvalgene vil ligeledes få forelagt KØF- og ECO-nøgletal og drøfter muligheder og udfordringer indenfor udvalgenes områder med henblik på vurdering af serviceniveau og mulig medfinansiering som led i rammestyringen.

Det skal bemærkes, at overførselsudgifterne ikke indgår i ovenstående, der omhandler serviceudgifterne. Overførselsudgifterne budgetlægges efter hidtidige principper. I den forbindelse skal opmærksomheden henledes på den såkaldte budgetgaranti, der betyder, at højere eller lavere udgifter på landsplan udlignes i bloktilskuddet, således at det alene er afvigelser i forhold til landsgennemsnittet, der tilgår den enkelte kommune. Afvigelsen berører ikke kommunens serviceudgifter, men indgår i kommunens likviditet.

8. Rammestyring

Kommunens budgetlægning tager udgangspunkt i rammebudgetteringsmodellen, som er kendetegnet ved, at det samlede budget opstilles ud fra den økonomiske formåen i kommunen – "hvad har vi råd til". Økonomiudvalget er ansvarlig for kommunens samlede budget (ramme), mens fagudvalgene er ansvarlige for deres egen ramme.

Fagudvalgene har stor handlefrihed inden for deres egen ramme, men *under forudsætning* af at rammen ikke overskrides. Dette gælder dels ved udarbejdelse af næste års budget, og dels ved den efterfølgende budgetopfølgning, hvor budgetoverholdelse af rammen er en vigtig forudsætning.

I forbindelse med udarbejdelse af budget 2019 blev det besluttet at tilpasse kommunens rammestyringsmodel, så der ikke automatisk reguleres for udgifter afledt af den demografiske udvikling på dagtilbuds-, skole-, ældre- og handicapområdet.

Mer- eller mindreudgifter afledt af den demografiske udvikling inden for disse områder forelægges for fagudvalget i juni/august, og fremsendes efterfølgende til de politiske forhandlinger som en del af udvidelsesforslag eller finansiering.

9. Overordnet budgetproces

Den overordnede proces for budget 2023 har, som nævnt indledningsvis, primært fokus på sikring af kernevelfærden indenfor den økonomiske politik.

I lighed med tidligere år er budgetproceduren tilrettelagt således, at fagudvalgene i foråret drøfter temaer, indsatser m.m., og at fagudvalgene senest på augustmøderne fremsender ønsker, der skal indgå i de politiske forhandlinger frem til budgetvedtagelsen.

Processen for 2023 vil i hovedtræk forløbe således:

Overordnet budgetproces:

I vedlagte bilag 1 er vist den overordnede tidsplan for udarbejdelse af budget 2023.

Det politiske arbejde

I februar måned 2022 fastlægger Økonomiudvalget de overordnede rammer for budgetarbejdet gennem vedtagelsen af budgetproceduren. Efterfølgende fastlægger fagudvalgenes inden for disse rammer deres egen budgetprocedure.

På det efterfølgende møde den 22. marts drøfter Økonomiudvalget behov for økonomisk råderum, omfang heraf samt proces og værktøjer for tilvejebringelse. På mødet vil Økonomiudvalget få forelagt værktøjer, som kan medvirke til at skabe et ekstra økonomisk råderum.

I foråret er fagudvalgenes arbejde koncentreret om drøftelse af budgettemaer/indsatser. Det kan være forslag, som understøtter vedtagne politikker, ønsker fra interessegrupper samt eventuelle særlige budgetmæssige udfordringer.

Vedrørende afledte udgifter af det demografiske udgiftspres er der som tidligere nævnt aftalt særskilt proces herfor.

Der afholdes anlægsseminar forud for Kommunalbestyrelsens møde den 26. april 2022.

I den nuværende klimahandleplan er der igangsat et arbejde med at kortlægge indsatser, og indsatserne forelægges kommunalbestyrelsen den 31. maj 2022.

I juni 2022 indgås økonomiaftale mellem regeringen og KL, og de foreløbige økonomiske konsekvenser præsenteres for Kommunalbestyrelsen på budgetseminaret den 28. juni 2022.

Senest på junimøderne fremsender fagudvalgene forslag til udvidelser til/omprioritering af anlægsbudgettet.

Senest på augustmøderne fremsender fagudvalgene forslag til udvidelser og reduktion af driftsbudgettet, som udvalgene ønsker skal indgå i de politiske forhandlinger frem til budgetvedtagelsen.

Primo august foreligger en samlet økonomisk vurdering af økonomiaftalens konsekvenser for Svendborg Kommune, som forelægges Økonomiudvalget den 23. august.

Den 30. august 2022 afholdes budgetseminar for kommunalbestyrelsen, hvor kommunalbestyrelsen vil få en status på det økonomiske budgetgrundlag, en gennemgang af materialet til budgetmappen, samt Direktionens forslag til 1. behandling.

Opstarten på de politiske forhandlinger er planlagt til at finde sted den 21. september og forventes afsluttet senest i weekenden 24. – 25. september 2022.

Når budgettet er vedtaget, udarbejder fagudvalg bidrag til Service og Økonomi, der er kommunens budgetpublikation, der beskriver udvalgets område herunder en oversigt over udvalgets politikker og strategier med angivelse af indsatser/mål for de(t) kommende år. Bidraget forelægges fagudvalget senest i december, hvor fagudvalget samtidig fastlægger proces for udmøntning af budget og indsatser.

10. Borgerinddragelse m.m.

10.1 Borgermøde

I budgetproceduren er der lagt op til, at Økonomiudvalget på sit møde den 21. juni 2022 træffer beslutning om, hvorvidt der skal afholdes borgermøde i forbindelse med budget 2023.

10.2 Høring

Ved udarbejdelse af besparelsesforslag skal fagudvalgene sikre, at der bliver tilrettelagt en høringsfase for de høringsberettigede parter.

10.3 Høring af MED-Hovedudvalget

Pt. er det planlagt, at MED-Hovedudvalget inddrages således:

- Nærværende notat udsendes til udvalget efter godkendelse i Økonomiudvalget.
- Inddragelse ifm. med eventuelle reduktionsforslag.
- Udvalget deltager i budgetseminar den 28. juni 2022.
- Udvalget deltager i budgetseminariet den 30. august 2022.
- Udvalget indbydes til årligt møde med Økonomiudvalget. Tidspunkt fastlægges senere.

Bilag 1: Tidsplan for budget 2023

Dato	Aktivitet
8. februar	Økonomiudvalg: Budgetprocedure 2023 godkendes Kommissorium for eftersyn af demografimodeller
Marts	Fagudvalg: Fagudvalg tilrettelægger deres egen budgetproces
22. marts	Økonomiudvalg: Regnskab 2021: Drifts- og anlægsoverførsler til 2022 Budget 2023: Foreløbige ændringer til teknisk budget Drøftelse af økonomisk råderum samt behov for økonomisk råderum. Værktøjer til realisering af økonomisk råderum herunder kommunens effektiviseringsstrategi, nøgletal, budgetanalyser m.m.
29. marts	Kommunalbestyrelsen: Regnskab 2021: Drifts- og anlægsoverførsler til 2022
Medio april	Fagudvalg: Fagudvalg drøfter egne temaer/indsatser og eventuelle særlige udfordringer samt forslag til finansiering.
19. april	Økonomiudvalg: Regnskab 2021 indstilles til Kommunalbestyrelsen. Budget 2023 - status herunder temamøde for Kommunalbestyrelsen 27. april. Eftersyn demografimodeller.
26. april	Kommunalbestyrelsen: Godkendelse af regnskab 2021 Temamøde anlægsbudget 2022-26
Primo maj	Fagudvalg: Fagudvalg drøfter egne temaer/indsatser og eventuelle særlige udfordringer herunder vurdering af demografisk udgiftspres.
18. maj	Økonomiudvalg: Forventet regnskab 2022 jf. koncernrapport pr. 31.3.2022. Eftersyn demografimodeller.
31. maj	Indsatser til klimasikring og CO2 reducerende tiltag forelægges til politisk drøftelse.
Medio juni	Kommuneaftale forventes at foreligge
Primo juni	Fagudvalg: Fagudvalg drøfter egne temaer/indsatser og eventuelle særlige udfordringer herunder vurdering af demografisk udgiftspres samt forslag til finansiering. Forslag til udvidelser til/omprioritering af anlægsbudgettet fremsendes til Økonomiudvalg.
21. juni	Økonomiudvalg: Status budget 2023: <ul style="list-style-type: none"> - Orientering om kommuneaftale. - Program for budgetseminar 29. juni og 31. august samt evt. afholdelse af borgermøde i august/september - Drifts- og anlægstemaer
28. juni	Kommunalbestyrelsen, direktion og MED-Hovedudvalg - Budgetseminar: Orientering om kommuneaftale. Drifts- og anlægstemaer

Bilag 1: Tidsplan for budget 2023

Dato	Aktivitet
Medio august	Fagudvalg: Senest på augustmøderne fremsender fagudvalgene forslag til udvidelser til og reduktion af driftsbudgettet.
23. august	Økonomiudvalg: Budget 2023 – status. Budgetnotat drøftes. Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger. Program for kommunalbestyrelsens budgetseminar
25. august	Materiale til budgetseminar udsendes
Ultimo august	Svar på ansøgning om lån og særtilskud
30. august	Kommunalbestyrelsen, direktion og MED-Hovedudvalg <i>Budgetseminar:</i> Økonomisk status, gennemgang af budgetmappen. Direktionens budgetforslag til 1. beh.
September	Eventuelt afholdelse af borgermøde
13. september	Økonomiudvalg: Budgetforslag til 1. behandling Forventet regnskab 2022 jf. koncernrapport pr. 30. juni 2022
20. september	Kommunalbestyrelsen: Budgetforslag til 1. behandling
21. september	Alle partier: Opstart på politiske budgetforhandlinger
24. – 25. september	Politiske budgetforhandlinger afsluttes
26. september	Frist for fremsendelse af ændringsforslag senest 23:59
4. oktober	Økonomiudvalg: 2. behandling
11. oktober	Kommunalbestyrelsen: 2. behandling
November og december	Fagudvalg: Bidrag til Service og Økonomi Fagudvalg udmønter eventuelle udvalgsfordelte besparelsepuljer
13. december	Økonomiudvalg: Service og Økonomi godkendes Eventuelle udvalgsfordelte besparelsepuljer indstilles til Kommunalbestyrelsen. Evaluering af budgetprocedure budget 2022
21. december	Kommunalbestyrelsen: Godkendelse af eventuelle udvalgsfordelte besparelsepuljer